DOMSTOLENS DOM
den 30 april 1998 *

I de förenade målen C-37/96 och C-38/96,

angående en begäran enligt artikel 177 i EG-fördraget, från Tribunal d'instance de Paris, att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i de vid den nationella domstolen anhängiga målen mellan

Sodiprem SARL m. fl. (C-37/96),

Roger Albert SA (C-38/96)

och

Direction générale des douanes,

angående tolkningen av artiklarna 9, 12 och 95 i EG-fördraget,

meddelar

DOMSTOLEN

sammansatt av ordföranden G. C. Rodríguez Iglesias, avdelningsordförandena C. Gulmann, H. Ragnemalm och M. Wathelet samt domarna G. F. Mancini,

* Rättegångsspråk: franska.

J. C. Moitinho de Almeida, P. J. G. Kapteyn, J. L. Murray, D. A. O. Edward (referent), J.-P. Puissochet, G. Hirsch, P. Jann och L. Sevón,

generaladvokat: G. Tesauro,
justitiesekreterare: avdelningsdirektören D. Louterman-Hubeau,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

— Sodiprem SARL m. fl. och Roger Albert SA, genom advokaterna Christian Charrière-Bournazel och Jean-Pierre Spitzer, Paris,

— Frankrikes regering, genom Catherine de Salins, sous-directeur, utrikesministeriets rättsavdelning, och Anne de Bourgoing, chargé de mission, samma avdelning, båda i egenskap av ombud,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom Michel Nolin, rättstjänsten, i egenskap av ombud,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid sammanträdet den 5 november 1996 av: Sodiprem SARL m. fl. och Roger Albert SA, företrädda av Christian Charrière-Bournazel och Jean-Pierre Spitzer, Frankrikes regering, företrädd av biträdande direktören Jean-François Dobelle, utrikesministeriets rättsavdelning, i egenskap av ombud, och av Anne de Bourgoing, Europeiska unionens råd, företrätt av direktören Ramon Torrent, rättstjänsten, i egenskap av ombud, och kommissionen, företrädd av Michel Nolin,

och efter att den 20 mars 1997 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Tribunal d'instance de Paris har genom två beslut av den 30 januari 1996, som inkom till domstolen den 12 februari samma år, med stöd av artikel 177 i EG-fördraget ställt en fråga om tolkningen av artiklarna 9, 12 och 95 i samma fördrag.

2 Frågan har uppkommit i mål i vilka Sodiprem SARL m. fl. respektive Roger Albert SA (nedan kallade Sodiprem m. fl.) för talan mot Direction générale des douanes (franska generaltullstyrelsen) angående återbetalning av sjötull som Sodiprem m. fl. har betalat på samtliga varor som de har importerat från det franska moderlandet eller från en medlemsstat i Europeiska gemenskapen efter ikraftträdandet av lag nr 92-676 av den 17 juli 1992 om sjötull och om genomförande av beslut 89/688.

3 Rådets beslut 89/688/EEG av den 22 december 1989 om sjötullssystemet i de franska utomeuropeiska departementen (EGT L 399, s. 46) antogs med stöd av artiklarna 227.2 och 235 i EEG-fördraget, liksom rådets beslut 89/687/EEG av den 22 december 1989 om upprättande av ett program med särskilda valmöjligheter till följd av att de franska departementen är avsides belägna och är öar (Poséidom) (EGT L 399, s. 39). Besluten antogs samma dag.

4 Det kan konstateras att det i de franska utomeuropeiska departementen (départements d'outre-mer français, nedan kallade DOM) med stöd av en lag från år 1946 togs ut en avgift kallad sjötull (nedan kallad den gamla sjötullen) på samtliga varor oavsett ursprung (inklusive varor med ursprung i moderlandet Frankrike och i princip även varor från andra DOM) till följd av att de infördes i i ett visst DOM.

Varorna från detta DOM var däremot undantagna från den gamla sjötullen och från alla andra motsvarande interna skatter eller avgifter. Intäkterna från den gamla sjötullen användes i huvudsak för att finansiera kommunernas budget, enligt reglerna om regional självstyrelse.

5 I artikel 1 i beslut 89/688 föreskrivs följande:

"De franska myndigheterna skall senast den 31 december 1992 vidta de åtgärder som är nödvändiga för att det i de utomeuropeiska departementen nu gällande sjötullssystemet skall tillämpas utan åtskillnad mellan varor som införs och varor som produceras i dessa områden, i enlighet med de principer och förfaranden som anges i artiklarna 2 och 3."

6 Artikel 2.2 i beslut 89/688 har följande lydelse: "De behöriga myndigheterna i varje utomeuropeiskt departement skall fastställa en grundtullsats. Grundtullsatsen kan anpassas beroende på varugrupp. Anpassningen får inte i något fall vara sådan att diskriminering av varor från gemenskapen upprätthålls eller uppkommer."

7 I artikel 2.3 första stycket första meningen i beslut 89/688 föreskrivs följande: "Med hänsyn till de särskilda svårigheterna i de utomeuropeiska departementen och genomförandet av det ändamål som avses i artikel 227.2 i fördraget kan lokal produktion, beroende på de ekonomiska villkoren, helt eller delvis medges undantag från avgiftsskyldighet under en period som inte får överskrida tio år från och med införandet av avgiftssystemet i fråga ..."

8 Enligt andra stycket skall kommissionen underrättas om sådana bestämmelser om undantag från tullplikt, varefter den skall underrätta medlemsstaterna om detta och ta ställning till bestämmelserna inom två månader. Om kommissionen inte har meddelat sitt ställningstagande inom denna tid, skall bestämmelserna anses godkända.

9 Enligt artikel 4 i beslut 89/688 fick Republiken Frankrike i avvaktan på genomförandet av den ändring som avses i artikel 1 upprätthålla det gamla, då gällande, sjötullssystemet, dock längst till och med den 31 december 1992.

10 Domstolen har i dom av den 16 juli 1992 i mål C-163/90, Legros m. fl. (REG 1992, s. I-4625; svensk specialutgåva, häfte 13) slagit fast att en avgift som är proportionell mot varornas tullvärde och som en medlemsstat tar ut på varor som importeras från en annan medlemsstat utgör en avgift med motsvarande verkan som en importtull.

11 I dom av den 9 augusti 1994 i de förenade målen C-363/93 och C-407/93—C-411/93, Lancry m. fl. (REG 1994, s. I-3957; svensk specialutgåva, häfte 16), ogiltigförklarade domstolen beslut 89/688 till den del det innebar att Republiken Frankrike tilläts att behålla det gamla sjötullssystemet i DOM fram till och med den 31 december 1992.

12 Den 17 juli 1992 antog Republiken Frankrike lag nr 92-676. I artikel 1 i lagen föreskrivs följande:

"I regionerna Guadeloupe, Guyana, Martinique och Réunion skall en avgift betecknad 'sjötull' tas ut på följande transaktioner:

1. Införsel av varor.

2. Leveranser mot vederlag som utförs av personer som bedriver produktionsverksamhet i regionerna i fråga. Som produktionsverksamhet skall anses tillverkning, bearbetning eller förbättringsarbeten avseende lösöre samt jordbruks- och gruvverksamhet.

3. Leveranser mot vederlag som utförs av personer som förvärvar [varor] i exportsyfte eller för vidareförsäljning till personer som är skyldiga att betala sjötull, och som uppfyller de villkor som föreskrivs i artikel 3.2."

13 I artikel 2.1 i lag nr 92-676 föreskrivs att sjötull inte skall tas ut på följande transaktioner: export till ort utanför regionerna Réunion, Guadeloupe och Martinique, export till ort utanför Guyana, med undantag för export till Guadeloupe eller Martinique, samt införsel till regionerna Guadeloupe eller Martinique av varor på vilka sjötull redan har tagits ut i Guyana.

14 I artikel 2.2 i lag nr 92-676 bemyndigas regionstyrelserna att medge undantag från tullplikt för införsel av vissa typer av varor, råvaror eller utrustning. Sådana undantag kan avse utrustning som skall användas inom hotell- och turistnäringen (artikel 50j i bilaga IV till den allmänna skattelagen), produkter och material som används för byggnadsarbeten, gödsel samt industri- och jordbruksutrustning (artikel 50k i bilaga IV) eller råvaror som skall användas för lokal produktion, utrustning som skall användas i statlig myndighetsutövning samt sanitär utrustning avsedd för sjukhus.

15 I nämnda bestämmelse bemyndigas regionstyrelserna även att medge undantag från tullplikt för leveranser mot vederlag som utförs av personer som bedriver produktionsverksamhet i DOM, om de villkor som anges i artikel 10 är uppfyllda.

16 Enligt artikel 10.1 första stycket i lag nr 92-676 fastställs sjötullssatserna av regionstyrelsen. I tredje stycket föreskrivs följande: "På identiska eller liknande varor som tillhör samma varugrupp och är sjötullspliktiga enligt artikel 1.1 och 1.2 skall tull tas ut enligt samma tullsats, oavsett varifrån varorna kommer."

17 I artikel 10.2 i lag nr 92-676 föreskrivs som undantag från första stycket att regionstyrelserna, på grund av ekonomiska hänsyn, helt eller delvis får medge undantag från tullplikt för varor som tillhör samma grupp och som levereras mot vederlag av personer som bedriver produktionsverksamhet i DOM.

18 Enligt artikel 3 i lag nr 92-676 är samtliga företag skattskyldiga som i sin produktionsverksamhet under föregående kalenderår uppnådde en omsättning på mer än 3 500 000 FF (artikel 3.1 första stycket). Även företag vilkas omsättning var mellan 2 000 000 FF och 3 500 000 FF (tredje stycket) och personer som förvärvar [varor] i exportsyfte eller för vidareförsäljning till personer som är skyldiga att betala sjötull kan bli skattskyldiga för sådana transaktioner, om transaktionerna avser ett värde som överstiger 1 500 000 FF (artikel 3.2).

19 I artikel 4 i lag nr 92-676 föreskrivs att när sjötull tas ut på införsel av varor utgörs beskattningsunderlaget av varornas tullvärde på införselorten. För transaktioner inom DOM utgörs beskattningsunderlaget av varornas pris, exklusive mervärdesskatt, reducerat med 15 procent för försäljningskostnader.

20 I artikel 16 i lag nr 92-676 föreskrivs att inkomsterna från sjötullen skall användas för att stödja den ekonomiska utvecklingen i de utomeuropeiska regionerna.

21 Av besluten om hänskjutande framgår att Tribunal d'instance anser att lag nr 92-676 i praktiken kan medföra att regionala och utländska företag inte behandlas lika, eftersom lagen innebär att vissa varor eller vissa producenter undantas från tullplikt på grund av den omsättning som respektive företag har uppnått och att tullsatserna [i vissa fall] sänks eller varierar. Den nationella domstolen vill därför få klarhet i huruvida den sjötull som stadgas i denna lag kan anses utgöra en intern

avgift och, om så är fallet, huruvida den har diskriminerande verkan. Den har därför vilandeförklarat de nationella målen och till domstolen ställt en tolkningsfråga, som har samma innebörd i båda målen, med följande lydelse:

"Innebär det system som inrättats genom lag 92-676 av den 17 juli 1992 'om sjötull och om genomförande av Europeiska gemenskapernas råds beslut 89/688 av den 22 december 1989' att en avgift med motsvarande verkan som tull i den mening som avses i domstolens dom av den 16 juli 1992 i målet Legros har ersatts med en verklig intern avgift som inte är diskriminerande och som överensstämmer med lydelsen av och andemeningen i Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen?"

22 Det kan inledningsvis erinras om att domstolen, inom ramen för ett förfarande enligt artikel 177 i fördraget, inte är behörig att uttala sig om huruvida nationella bestämmelser är förenliga med gemenskapsrätten. Domstolen är emellertid behörig att tillhandahålla den hänskjutande domstolen alla upplysningar om tolkningen av gemenskapsrätten som kan göra det möjligt för sistnämnda domstol att i det aktuella målet bedöma om bestämmelserna är förenliga med nämnda rättsordning (se bland annat dom av den 16 januari 1997 i mål C-134/95, USSL nr 47 di Biella, REG 1997, s. I-195, punkt 17).

23 Sökandena i det nationella målet har gjort gällande att beskattnings- och beräkningsmetoden, beskattningsunderlaget, tullsatsen och uppbördsformerna i det nya sjötullssystemet, och i synnerhet det förhållandet att undantag eller befrielse från tullplikt enbart medges för varor med ursprung i DOM, i praktiken får samma skattemässiga resultat som en avgift med motsvarande verkan som en tull, vilken är förbjuden enligt artiklarna 9, 12 och följande artiklar i fördraget.

24 Den franska regeringen och kommissionen har vitsordat att lag nr 92-676 innehåller tre undantag från principen om att sjötull skall tas ut på samtliga varor, nämli-

gen att sjötullen inte är tillämplig på företag vars omsättning understiger 3 500 000 FF (artikel 3.1 första stycket), att vissa transaktioner avseende grupper av lokala varor genom beslut av de olika regionalstyrelserna helt eller delvis kan undantas från tullplikt genom att tullsatsen antingen sätts till noll eller annars sätts ned (artiklarna 2.2 och 10.2), samt att beskattningsunderlaget skall minskas med 15 procent i fråga om lokala varor (artikel 4 b). De anser emellertid att dessa undantag inte kan medföra att den genom lag nr 92-676 införda sjötullen förlorar sin karaktär av intern avgift enligt artikel 95 i fördraget samt att beslut 89/688 tillåter Republiken Frankrike att avvika från denna bestämmelse.

25 För att ge den hänskjutande domstolen alla relevanta upplysningar om tolkningen av gemenskapsrätten bör dragen i det system med undantag från tullplikt som tillåts i beslut 89/688 preciseras. Bedömningen av huruvida lag nr 92-676 är förenlig med det system som avses i beslutet omfattas däremot av den hänskjutande domstolens behörighet.

26 Det finns i detta sammanhang skäl att påpeka att domstolen i dom av den 19 februari 1998 i mål C-212/96, Chevassus-Marche (REG 1998, s. I-743), redan har analyserat beslut 89/688 och slagit fast att det vid undersökningen av beslutet — till den del det tillåter ett system med undantag från den avgift som kallas sjötull, vilket i beslutet är förenat med restriktiva villkor — inte har framkommit någon omständighet som påverkar dess giltighet. Det är utifrån de kriterier som utvecklats i nämnda dom som den hänskjutande domstolen skall bedöma och tolka den nationella rätten.

27 Vad gäller skillnaden mellan avgifter med motsvarande verkan som en tull, som omfattas av artiklarna 9 och 12 i fördraget, och en intern skatt eller avgift, som omfattas av artikel 95 i fördraget, har domstolen i punkt 24 i domen i det ovannämnda målet Chevassus-Marche erinrat om sin tidigare rättspraxis, av vilken det

framgår att en avgift som läggs på importerade varor eller vissa grupper av sådana varor, medan lokala varor i samma grupp inte omfattas, under alla omständigheter är oförenlig med fördraget.

28 Domstolen har i punkt 37 i domen i det ovannämnda målet Chevassus-Marche påpekat att rådet under inga omständigheter kan tillåta ett system med allmänna eller systematiska undantag från tullplikt som kan medföra att det på nytt införs en avgift som motsvarar en tull. Ett sådant system skulle stå i strid med artiklarna 9, 12 och 13 i fördraget.

29 Domstolen har i punkt 46 i samma dom konstaterat att systemet med undantag från tullplikt, såsom åtgärd till stöd för lokal produktion som lider av svårigheter som hänger samman med att området är avsides beläget och är en ö, var förenat med restriktiva villkor.

30 Domstolen har i punkt 49 i domen i det ovannämnda målet Chevassus-Marche betonat att beslut 89/688 endast tillåter sådana undantag från tullplikt som är nödvändiga, proportionella och precist bestämda.

31 Domstolen har i punkt 52 i samma dom konstaterat att de restriktiva villkor som uppställs i artikel 2.3 i beslut 89/688, tolkade mot bakgrund av de begränsningar som anges i artikel 226 i EG-fördraget, är ägnade att säkerställa att systemet med precist bestämda undantag från tullplikt är förenligt med fördraget.

32 Dessa villkor har preciserats i punkt 44—51 i domen i det ovannämnda målet Chevassus-Marche. För det första är sjötullen, enligt den i artiklarna 1 och 2 i beslut 89/688 föreskrivna huvudregeln, i princip tillämplig utan åtskillnad mellan varor som införs och varor som produceras i DOM.

33 För det andra utgör systemet med undantag från tullplikt ett undantag från denna huvudregel. Det skall störa den gemensamma marknadens funktion så lite som möjligt och får således inte ändra villkoren för handeln på ett sätt som strider mot det gemensamma intresset. Kontrollen av om dessa villkor är uppfyllda har anförtrotts åt gemenskapsinstitutionerna, i synnerhet åt kommissionen som har att bedöma om bestämmelserna i fråga är nödvändiga och proportionella.

34 Systemet utgör slutligen en åtgärd till stöd för lokal produktion som lider av svårigheter som hänger samman med att området är avsides beläget och är en ö, eftersom syftet med systemet är att främja den ekonomiska och sociala utvecklingen i DOM genom att systemet skall bidra till främjande eller upprätthållande av en ekonomisk och social verksamhet i DOM och ingå i en ekonomisk och social utvecklingsstrategi.

35 Under dessa omständigheter blir svaret på tolkningsfrågan att beslut 89/688 skall tolkas så, att beslutet utgör hinder för allmänna eller systematiska undantag från tullplikt som kan medföra att det på nytt införs en avgift med motsvarande verkan som en tull. Däremot är det enligt beslutet tillåtet att ha undantag från tullplikt som är nödvändiga, proportionella och precist bestämda och som uppfyller de restriktiva villkor som uppställs i artikel 2.3 i beslut 89/688, tolkade mot bakgrund av de begränsningar som anges i artikel 226 i fördraget.

Rättegångskostnader

36 De kostnader som har förorsakats den franska regeringen, rådet och kommissionen, vilka har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN

— angående de frågor som genom beslut av den 30 januari 1996 ställts av Tribunal d'instance de Paris — följande dom:

Rådets beslut 89/688/EEG av den 22 december 1989 om sjötullssystemet i de franska utomeuropeiska departementen skall tolkas så, att beslutet utgör hinder för allmänna eller systematiska undantag från tullplikt som kan medföra att det på nytt införs en avgift med motsvarande verkan som en tull. Däremot är det enligt beslutet tillåtet att ha undantag från tullplikt som är nödvändiga, proportionella och precist bestämda och som uppfyller de restriktiva villkor som uppställs i artikel 2.3 i beslutet, tolkade mot bakgrund av de begränsningar som anges i artikel 226 i EG-fördraget.

Rodríguez Iglesias Gulmann Ragnemalm Wathelet

Mancini Moitinho de Almeida Kapteyn

Murray Edward Puissochet

Hirsch Jann Sevón

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 30 april 1998.

R. Grass G. C. Rodríguez Iglesias

Justitiesekreterare Ordförande